

PARTER OCH DOMSLUT

Leon Peterman

Parter

Tilltalad

LEON Erik Daniel Peterman, 20050922-7179
Päronvägen 13, 371 46 Karlskrona

Åklagare

Assistentåklagare Madeleine Gardefalk
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Karlskrona
Box 21003, 200 21 Malmö

Domslut

Brott som Leon Peterman döms för

Brott mot totalförsvarsplikten, 2024-09-09 – 2024-10-16, 10 kap 2 § 1 st lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt

Påföljd

Villkorlig dom
40 dagsböter om 50 kr (2 000 kr)

Rapporterade lagrum

Leon Petermans ungdom har beaktats vid straffmätningen (29 kap 7 § 1 st första meningen brottsbalken).

Brottsofferfond

Leon Peterman ska betala en avgift till brottsofferfonden på 1 000 kr.

Detta är en avskrift av en elektronisk originalhandling.

Postadress
Box 319
371 25
KARLSKRONA

Besöksadress
Rådhuset, Stortorget
KARLSKRONA

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–16:00

Telefon
0455-33 54 00

E-post
blekinge.tingsratt@dom.se
Webb
www.blekingetingsratt.domstol.se

YRKANDEN

Stämningsansökan 2025-08-28, Åtalspunkt 1

Åklagaren har begärt att Leon Peterman ska dömas för brott mot totalförsvarsplikten enligt 10 kap 2 § 1 st lagen (1994:1809) om totalförsvarspflicht.

Åklagaren har angett följande gärningsbeskrivning.

1.1 BROTT MOT TOTALFÖRSVARSPLIK TEN (5000-K132596-25)

Leon Peterman har vid upprepade tillfällen under sin värnpliktstid vägrat eller underlåtit att lyda en förmans eller annan chefs order genom följande; vägran att ingå i städning under morgonrutin vid flera tillfällen under brottstiden, den 12 september underlåtit att följa skriftlig packorder, under tiden 13-20 september underlåtit att genomföra tvagning, den 18 september vägran att lyda order i fråga om användning av sovsäck under tid som inte är beordrad återhämtning, den 26-28 september underlåtit att följa order om kontakter under sjukdom och den 16 oktober vägran att lyda order i fråga om byte av logement. Gärningen var ägnad att medföra avsevärt men för utbildningen eller tjänsten i övrigt. Det hände mellan den 9 september 2024 och den 16 oktober 2024 på flera platser inom Karlskrona kommun.

Leon Peterman begick gärningen med uppsåt.

INSTÄLLNING

Leon Peterman har förnekat gärningen.

UTREDNING

På åklagarens begäran har rätten hållit vittnesförhör med plutonchefen Michael Rydholm. Som skriftlig bevisning har åklagaren presenterat Försvarsmaktens åtalsanmälan.

Leon Peterman har hörts.

De förhörda personerna har i huvudsak berättat följande.

Leon Peterman

Han ville inte göra värnplikt. Efter två månader fick han inte vara kvar. Han

tycker att flera av händelserna är överdrivna.

Vad gäller tvagningen så ville han inte tvätta sig naken i skogen när en annan såg på. Han tyckte situationen var obehaglig så han tvättade sig inte. Däremot så tvättade han sig de andra dagarna som de låg i fält eller i vart fall så tvättade han sig två till tre gånger under tiden som de låg i fält.

Han deltog alltid i morgonstädningen. Han och en annan värnpliktig hade till uppgift att städa entrén.

Han förstod inte packordern. Allt var nytt och han tyckte att det var pinsamt att fråga om allt så han fick inte med allt i packningen. Han minns inte vad han saknade.

Angående sovsäcksincidenten så sa hans gruppbefäl att de fick vila så han la sig i sin sovsäck. Sedan kom Michael Rydholm in i tältet och började tjoa. Han sa till Michael Rydholm att gruppbefälet hade sagt att de fick vila. Michael Rydholm lämnade tältet samtidigt som Michael Rydholm sa till honom att han fick ligga kvar. En kvart senare kom Michael Rydholm in i tältet igen. Michael Rydholm blev irriterad när han såg att han låg i sovsäcken och sa att det var andra gången som han sa till honom. Han uppfattade att han fick ligga i sovsäcken.

När han var sjuk så missade han en gång att meddela befälen detta i tid. De andra dagarna tror han att han meddelade sig i tid till befälen. Han skickade ett sms på kvällen den 28 september eftersom han fått till sig att han skickat sms:et på morgonen samma dag till fel befäl. Detta på grund av att ett skiftbyte bland befälen.

Den 16 oktober kom det ett befäl och ville prata med honom på morgonuppställningen. Befälet skällde på honom och kallade honom värdelös och en skam för försvarsmakten. När han därefter blev tillsagd att byta logement så tyckte han att han inte behövde följa ordern eftersom befälet betett sig illa mot honom. Han lämnade logementet och gick i civila kläder mot färjeläget för att samla tankarna. Sedan gick han tillbaka till logementet och la sig i sin säng eftersom han inte hittade Michael Rydholm. När Michael Rydholm efter en stund hittade honom i sängen så sa han till Michael Rydholm

att han ville träffa värnpliktspsykologen. Därefter åkte han in till marinbasen och träffade värnpliktspsykologen.

Han hade svårt i skolan med hög frånvaro och med att emellanåt göra som han blev tillsagd.

Michael Rydholm

Han fick i uppdrag att ta fram allt underlag till åtalsanmälan. Han pratade med värnpliktiga och befäl samt tog del av befälens tjänsteanteckningar. Det framkom därvid följande.

Leon Peterman deltog vid flera tillfällen inte i den städning som han enligt morgonrutinen ska delta i, vilket påverkade gruppens sammanhållning och tilliten inom gruppen negativt. Det var flera andra värnpliktiga som berättade om detta för honom.

Han var närvarande när packorden delgavs gruppcheferna och när de skrev ner orden. Gruppcheferna delgav därefter packorden till soldaterna. När de var i fält fick han veta att Leon Petermans packning var bristfällig. Han kontrollerade Leon Petermans packning och den var mycket bristfällig. Han minns inte allt som saknades men Leon Peterman hade bland annat bara packat ner en uppsättning underkläder. Det var bara Leon Petermans packning som var bristfällig. De löste detta genom att fördela om utrustning från övriga soldaters packning.

När de låg i fält så ska hygien upprätthållas. Några dagar in i övningen blev han uppmärksam på att Leon Peterman inte tvättade sig enligt instruktioner. Efter kontakt med kompanichefen gav han Leon Petermans gruppchef i order att tillse att hygien upprätthölls och att Leon Peterman skulle tvätta sig enligt instruktioner. Gruppchefen återkom till honom och meddelade att Leon Peterman inte tvättat sig enligt instruktioner. Leon Peterman underlät att tvätta sig under flera dagar men han minns inte hur många.

Någon dag senare sa han till dageleven att ingen fick lägga sig i sin sovsäck förrän förläggningen var klar och visiterad. Trots detta fann han Leon Peterman i sin sovsäck när han skulle visitera ett tält. Han sa till Leon

Peterman att han inte fick lägga sig innan tältet var visiterat. Detta är bland annat en säkerhetsfråga. Leon Peterman började tjafsa och påstod att gruppchefen sagt att de fick lägga sig och vila. Han sa till Leon Peterman att det är hans order som gäller och sa till Leon Peterman att lämna tältet. Samtidigt påtalade en annan värnpliktig att hon kände sig sjuk så han gav henne tillstånd att stanna kvar i tältet. Han lämnade tältet för att visitera ett annat tält. När han en kvart senare återvände till tältet låg Leon Peterman återigen i sovsäcken med en mössa över huvudet. Han sa återigen till Leon Peterman att de ska göra klart förläggningen innan det är tid för återhämtning. Leon Peterman började återigen att tjafsa med honom på samma sätt som tidigare.

Leon Peterman var sjuk i tre dagar. När man är sjuk så ska man enligt givna order som alla fått del av kontakta befälen vid en viss tid på morgonen och meddela om man är fortsatt sjuk eller om man kommer att inställa sig för tjänstgöring. Detta gjorde inte Leon Peterman. Den tredje dagen gick han till logementet och fann Leon Peterman sovandes kl. 09.00 i sin säng. De andra som var sjuka hade anmält detta enligt order men inte Leon Peterman.

Den 16 oktober kom andra värnpliktiga och sa att de inte längre klarade av att dela logement med Leon Peterman. Han beslutade att Leon Peterman skulle byta logement och gav Leon Peterman order om att göra detta, det vill säga att flytta över sina sängkläder och sin personliga materiel till ett annat logement. Kort därefter såg han Leon Peterman lämna byggnaden i civila kläder och gå mot färjeläget. Han och ett annat befäl sprang ifatt Leon Peterman och frågade vad som pågick. Leon Peterman sa att han var trött på militären och att han ville åka hem nu. De pratade med Leon Peterman och fick honom till slut att återvända. Han gav Leon Peterman återigen order att byta logement och Leon Peterman fick gott om tid på sig för att göra detta. När han en stund senare gick för att kolla hur det gick för Leon Peterman så fann han Leon Peterman liggandes i sin säng. Leon Peterman hade inte bytt logement. Leon Peterman sa att han ville träffa värnpliktspsykologen. Leon Peterman åkte därefter in till marinbasen.

Leon Petermans ordervägran har påverkat dennes och andras tjänstgöring och utbildning mycket negativt. Leon Petermans beteende har också påverkat

förtroendet och tilliten mellan befälen och de värnpliktiga men också mellan de värnpliktiga som grupp. Leon Petermans ordervägran kunde befaras leda till att disciplinen försvagades och att andra också började ifrågasätta givna order och regler.

Den 1 oktober hade de ett möte med Leon Peterman där de gick igenom bland annat händelserna med sovsäcken och tvagningen, värdegrundsrelaterade frågor samt lagen om totalförsvarsplikt. Närvarande på mötet var han, Leon Peterman, en värnpliktskonsulent och en förtroendevald.

SKÄL

Skuld

Av 10 kap. 2 § lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt följer bland annat att en totalförsvarspliktig som uppsåtligen vägrar eller underlåter att lyda en förmans eller annan chefs order eller på annat sätt åsidosätter vad som åligger honom eller henne under tjänstgöringen döms, om gärningen är ägnad att medföra avsevärt men för utbildningen eller tjänsten i övrigt, för brott mot totalförsvarsplikten till böter eller fängelse i högst ett år.

Genom Michael Rydholms uppgifter och utredningen i övrigt står det klart att Leon Peterman vägrat eller underlåtit att lyda förmans eller annan chefs order genom att vid flera tillfällen vägra att delta i städning under morgonrutin, underlåta att följa en skriftlig packorder, underlåta att genomföra tvagning när plutonen låg i fält, vägra att lyda order i fråga om användning av sovsäck under tid som inte är beordrad återhämtning, underlåta att följa order om kontakter med befäl vid sjukdom samt vägra att lyda order om att byta logement. De uppgifter som Leon Peterman lämnat medför ingen annan bedömning.

Av Leon Petermans egna uppgifter framgår emellertid att han inte ville genomföra värnplikten samt att han haft en problematisk skolgång med bland annat hög frånvaro och en ovilja eller oförmåga att emellanåt utföra olika uppgifter.

Den bild som framkommit genom utredningen är att Leon Peterman inte ville genomföra värnplikten och att han medvetet obstruerade mot order och rutiner

på det sätt som redogjorts för ovan. Leon Petermans agerande att inför andra värnpliktiga upprepade gånger vägra eller underlåta att utföra givna order har medfört att såväl hans som övriga värnpliktigas utbildning har blivit lidande. Leon Petermans agerande har dessutom försämrat sammanhållningen och disciplinen i gruppen och plutonen, riskerat att påverka tilliten och förtroendet mellan befälen och de värnpliktiga på ett påtagligt negativt sätt samt utgjort en säkerhetsrisk. Leon Petermans agerande har därför varit ägnat att medföra avsevärt men för utbildningen och tjänsten i övrigt. Gärningen är därmed i sin helhet bevisad. Leon Peterman ska dömas för brott mot totalförsvarsplikten.

Påföljd

Leon Peterman är tidigare ostraffad.

Straffet för det brott som Leon Peterman döms för bestäms normalt till ett kortare fängelsestraff. Endast om det föreligger särskilda skäl ska ett annat straff än fängelse väljas (se t.ex. NJA 1989 s. 31 och NJA 1997 s. 862).

Som förmildrande omständighet vid bestämmande av straffvärdet ska enligt 29 kap. 3 § 3 p. brottsbalken beaktas Leon Petermans sedan tidigare dokumenterade svårigheter i skolan att utföra uppgifter som han blir tillsagd att göra. Hans beteende i detta avseende synes ha ett samband med bristande utveckling och omdömesförmåga. Mot denna bakgrund och då det saknas skäl att tro att Leon Peterman kommer att begå nya brott kan påföljden i detta fall stanna vid villkorlig dom i förening med dagsböter.

Med beaktande av brottets allvar bestäms antalet dagsböter till 40. Med hänsyn till Leon Petermans ekonomiska förhållanden bestäms varje dagsbots storlek till 50 kr.

Brottsofferfond

Eftersom Leon Peterman döms för brott som har svårare straff än penningböter i straffskalan, ska han betala en avgift till Brottsofferfonden.

RÄTTEN

Rådmannen Per-Anders Toresten samt nämndemännen Veronica Gårdesten,

Niklas Rundgren och Mats Vestudd

Rätten är enig.

Digitalt signerad av rådmannen Per-Anders Toresten

ÖVERKLAGANDEINFORMATION

Hur man överklagar

Överklagandet ska ha kommit in till Blekinge tingsrätt senast **den 8 oktober 2025**. Överklagandet ska vara skriftligt. Blekinge tingsrätt skickar det vidare till Hovrätten över Skåne och Blekinge.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid så har den andra parten också rätt att överklaga, även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv Blekinge tingsrätt och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet. Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför. Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen till en huvudförhandling.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till Blekinge tingsrätt. Tänk på att

skicka det i god tid med hänsyn till postgången.

Vad händer sedan?

Blekinge tingsrätt kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Om det har kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet har kommit in i tid skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Hovrätten över Skåne och Blekinge.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även Hovrätten över Skåne och Blekinge skicka brev på det sättet.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till Hovrätten över Skåne och Blekinge tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning. Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att ta med allt du vill föra fram i överklagandet.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen och det är kopplat till en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall:

1. Hovrätten bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten har dömt rätt.
2. Hovrätten anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
3. Hovrätten behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
4. Hovrätten bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Mer information finns på www.domstol.se. Ta kontakt med Blekinge tingsrätt eller Hovrätten över Skåne och Blekinge om du har frågor.